

Handlingsplan till Folkhälsostراتيجية 2021-2023

Dokumenttyp Handlingsplan	Giltighetstid 2021-2023	Beslutande instans Kommunstyrelsen	Beslutsdatum och paragraf 210609,§160
Antagen med stöd av lag	Revisionsdatum	Dokumentansvarig Folkhälsstrateg	Uppföljningsansvar
Gäller för nämnd/förvaltning			

Innehållsförteckning

Inledning.....	5
Hälsans bestämningsfaktorer	6
Främjande, förebyggande och åtgärdande.....	7
Folkhälsoarbete är ett delat ansvar	7
Tre strategiska inriktningar utifrån Folkhälsostrategi 2021 – 2023 Skara kommun	8
Jämlika, jämställda och goda levnadsvanor och livsvillkor.....	8
God samhörighet och tillit mellan människor och till samhället.....	8
Fullföljda studier - barn och unga ska ha förutsättningar för ett gott liv	8
Prioriterade områden.....	10
Strategisk inriktning.....	10
Prioriterade områden	10
Aktiviteter	10
Ansvarig.....	10
Genomförande	13
Uppföljning	13

Inledning

Skara kommun har antagit en Folkhälsostrategi 2021-2023 som anger inriktningen för folkhälsoarbetet. Den fastställer att folkhälsoperspektivet ska genomsyra all verksamhet i Skara kommun och att folkhälsoarbetet grundar sig i barnkonventionen. Strategin pekar på tre strategiska inriktningar som arbetet ska fokusera på. Dessa tre inriktningar konkretiseras i denna handlingsplan.

Detta är folkhälsoarbete

Folkhälsa handlar om invånarnas livsvillkor, livsmiljöer och levnadsvanor.
Folkhälsa är grupperns hälsa och hälsa är individens egen hälsa.

Livsvillkor

handlar om förhållanden som omger individen, som exempelvis uppväxtvillkor, utbildning, sysselsättning, ekonomiska villkor, inflytande, delaktighet och tillgång till service exempelvis hälso- och sjukvård.

Livsmiljö

handlar om den fysiska och psykologiska miljön där vi bor, arbetar och tillbringar vår fritid, exempelvis miljön i klassrummet, lekplatsen, grönytor, cykel- och gångvägar.

Levnadsvanor

handlar om individens egna val såsom exempelvis kosthållning, vila, fysisk aktivitet och bruk av tobak och alkohol.

Kommun är en nyckelaktör i folkhälsoarbetet och har stora möjligheter att påverka invånarnas livsvillkor och livsmiljöer. Dessa ger i sin tur invånarna möjlighet att ta ansvar för sina levnadsvanor. Genom att fokusera på livsvillkor och livsmiljöer

påverkar kommunen invånarnas förutsättningar för goda levnadsvanor.

Sambandet mellan tillväxt och god, jämlik hälsa är väl känt. Människor som mår bra fysiskt och psykiskt kan vara mer produktiva, mer aktiva i sina liv och delta fullt ut i samhället. God folkhälsa ger stora vinster både för individen och samhället.

Hälsans bestämningsfaktorer

Hälsa byggs av många olika byggstenar så kallade bestämningsfaktorer. 25 % av dessa byggstenar är genetiska och svåra att påverka. 30 % är omgivande faktorer i miljön och kulturen och 45 % faktorer som hör ihop med individens livsstil och beteende. Samtliga byggstenar har betydelse för folkhälsan. De flesta byggstenar för hälsan är påverkbara genom insatser i samhället och av den enskilda individen.

Främjande, förebyggande och åtgärdande

Folkhälsoarbete bedrivs på tre olika nivåer. Främjande, förebyggande och åtgärdande. Att arbeta främjande innebär att skapa förutsättningar för ett gott liv och på så sätt behålla hälsan hos invånarna. Förebyggande arbete innebär att sätta in tidiga stödjande insatser för att skapa hälsa. Att arbeta åtgärdande innebär att genom olika insatser få personer med ohälsa att leva ett gott liv.

Folkhälsoarbetet strävar efter att arbeta hälsofrämjande och förebyggande för att på så sätt skapa hälsa.

Folkhälsoarbete är ett delat ansvar

Folkhälsoarbete baseras på ett tvärsektoriellt synsätt och arbetssätt där ansvaret vilar på flera olika kommunala nämnder och andra samverkansparter. Det utförs som en del i den ordinarie organisationen/ verksamheten och befintliga strukturen för samverkan.

I Skara kommun finns ett folkhälsoråd som leder utvecklingen av folkhälsoarbetet i kommunen.

Tre strategiska inriktningar utifrån Folkhälsostrategi 2021 – 2023 Skara kommun

Jämlika, jämställda och goda levnadsvanor och livsvillkor

Ett samhälle med jämlika livsvillkor bidrar till att människor mår bättre, stärker samhällningen samt bidrar till ökad trygghet och tillit. En god folkhälsa skapas då i alla samhällsgrupper och ger goda livsvillkor och levnadsvanor för invånarna. Ett mer jämlikt samhälle blir tryggare med mindre kriminalitet och social oro. En medveten samhällsplanering underlättar för människor att vara fysiskt aktiva, känna sig trygga och må bra.

- Främja jämlika, jämställda och goda livsvillkor oavsett socioekonomiska förutsättningar, identitet eller funktionsvariationer och på så sätt minska de påverkbara hälsoklyftorna
- Inspirera invånarna till goda och hälsosamma levnadsvanor
- Miljöer i Skara ska främja fysisk aktivitet, trygghet och gemenskap.

God samhörighet och tillit mellan människor och till samhället.

Delaktighet och inflytande är bland de mest grundläggande förutsättningarna för en god folkhälsa. För att må bra har människor behov av att känna samhörighet och tillit, känna sig inkluderade och ha möjlighet att påverka sina egna liv och samhällsutvecklingen. Tilliten mellan människor och till samhället i stort är grundstenar i en fungerande demokrati.

- Främja barn- och ungdomars möjligheter att påverka och ha inflytande.
- Förebygga och tidigt upptäcka alla former av fysiskt och psykiskt våld i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld
- Stärka den sociala gemenskapen bland äldre, för att på så vis motverka ofrivillig ensamhet och psykisk ohälsa samt ge äldre möjlighet att påverka sin livssituation.

Fullföljda studier - barn och unga ska ha förutsättningar för ett gott liv

Att alla barn och unga har möjligheter till att leva hälsosamt och har möjligheter för utbildning är viktiga komponenter i

en hållbar samhällsutveckling. Tidiga insatser för att ge barn goda förutsättningar att klara grundskolan och gymnasiet betyder mycket för barns välmående och möjlighet till framtida försörjning och god hälsa.

- Stärka barns och ungdomars psykiska och fysiska hälsa genom att motverka och förebygga orsaker och konsekvenser till ohälsa bland barn och unga.
- Främja barn och ungas hälsa genom hälsofrämjande och förebyggande insatser för att minska bruket av alkohol, tobak, narkotika och spel.

Prioriterade områden

Strategisk inriktning	Prioriterade områden	Aktiviteter	Ansvarig
<p>Jämlika, jämställda och goda levnadsvanor och livsvillkor</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Främja jämlika, jämställda och goda livsvillkor oavsett socioekonomiska förutsättningar, identitet eller funktionsvariationer och på så sätt minska de påverkbara hälsoklyftorna • Inspirera invånarna till goda och hälsosamma levnadsvanor • Miljöer i Skara ska främja fysisk aktivitet, trygghet och gemenskap. 	<ul style="list-style-type: none"> • Folkhälsorådet arrangerar en workshop för att utveckla samverkan i syfte att stärka livsvillkoren för alla invånare. • Stärka arbetet med att bli ett center för parasporter • Kommunen ska vara en aktiv part i dialog med föreningslivet i folkhälsofrågor 	<p>Kommunledningsförvaltningen</p> <p>Kommunledningsförvaltningen genom avdelningen för kommunikation, kultur, fritid</p> <p>Kommunledningsförvaltningen</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Tillhandahålla välskötta parker, grön- och friluftsområden som inspirerar till rörelse och gemenskap. • Lära ut vikten av goda levnadsvanor till barn- och unga 	<p>Förvaltningen för service- och teknik Kommunledningsförvaltningen</p> <p>Barn- och utbildningsförvaltningen</p>
<p>God samhörighet och tillit mellan människor och till samhället.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Främja barn- och ungdomars möjligheter att påverka och ha inflytande. • Förebygga och tidigt upptäcka alla former av fysiskt och psykiskt våld i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld 	<ul style="list-style-type: none"> • Ungdomar analyserar Lupp-enkäten och kommer med förslag till åtgärder • Dialog med barn och unga i samband med planering av lekplatser och skolgårdar • Kunskaps- höjandeinsatser om våld i nära relation och jämställdhet till både medarbetare och invånare. 	<p>Barn- och utbildningsförvaltningen/ Kommunledningsförvaltningen</p> <p>Förvaltningen för service och teknik Barn och utbildningsförvaltningen</p> <p>Kommunledningsförvaltningen</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Stärka den sociala gemenskapen bland äldre, för att på så vis motverka ofrivillig ensamhet och psykisk ohälsa samt ge äldre möjlighet att påverka sin livssituation. 	<ul style="list-style-type: none"> Stärka chefers kompetens att identifiera, förebygga och hantera våld i nära relationer. Kartlägga behovet av insatser för att minska den ofrivilliga ensamheten bland äldre 	<p>Kommunledningsförvaltningen</p> <p>Kommunledningsförvaltningen/ Omsorgsförvaltningen</p>
<p>Fullföljda studier - barn och unga ska ha förutsättningar för ett gott liv</p>	<ul style="list-style-type: none"> Stärka barns och ungdomars psykiska och fysiska hälsa genom att motverka och förebygga orsaker och konsekvenser till ohälsa bland barn och unga. 	<ul style="list-style-type: none"> Arbeta enligt ”Samverkan barn och unga” och kommunicera internt och externt vad som görs 	<p>Kommunledningsförvaltningen/ Barn- och utbildningsförvaltningen/ Omsorgsförvaltningen</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Främja barn och ungas hälsa genom hälsofrämjande och förebyggande insatser för att minska bruket av alkohol, tobak, narkotika och spel. 		
--	---	--	--

Genomförande

Folkhälsostrategen processleder arbetet enligt Folkhälsostrategi 2021-2023 med tillhörande handlingsplan. Folkhälsostrategen sammankallar till avstämningsmöten med förvaltningschefer, HR-chef, fritidschef innan varje folkhälsoråd.

Folkhälsostrategen processleder de aktuella arbetsgrupper som är kopplade till aktiviteter i handlingsplanen.

Förvaltningschefer ansvarar för att resurs sätta arbetsgrupper samt ansvarar för att nämnder och andra ansvariga chefer/personal känner till och arbetar med aktiviteter inom handlingsplanen. Arbetsgrupper tillsätts utifrån uppdrag i handlingsplanen och processleds av folkhälsostrategen.

Uppföljning

Folkhälsostrateg samordnar uppföljning av folkhälsoplanen och återrapporterar till Kommunstyrelsen vid delårsuppföljning och årsredovisning. Varje år följer folkhälsostrateg också upp handlingsplanens innehåll och lyfter vid behov förslag till revidering i Folkhälsorådet. Mindre redaktionella ändringar kan komma att göras vid årlig uppföljning av dokumentet.